

Δήλωση της Νομικής Υπηρεσίας του Πατριαρχείου Μόσχας σχετικά με την έναρξη ισχύος τού από 20ής Αυγούστου 2024 υπ' αριθμ. 3894-ΙΧ νόμου της Ουκρανίας «Περί προστασίας του συνταγματικού καθεστώτος στον τομέα δραστηριότητας των θρησκευτικών οργανώσεων»

Εξαιτίας της έναρξης ισχύος τού από 20ής Αυγούστου 2024 υπ' αριθμ. 3894-ΙΧ νόμου της Ουκρανίας «Περί προστασίας του συνταγματικού καθεστώτος στον τομέα δραστηριότητας των θρησκευτικών οργανώσεων» η Νομική Υπηρεσία του Πατριαρχείου Μόσχας ανακοινώνει ότι η εν λόγω νομοθετική πράξη έρχεται σε πλήρη αντίθεση με τους κανόνες και τις αρχές του διεθνούς δικαίου.

Με τον υπ' αριθμ. 3894-ΙΧ καθιερώνεται πρωτίστως η εξωδικαστική τάξη επιβολής απαγόρευσης στη δραστηριότητα μιας θρησκευτικής οργάνωσης. Αυτή η απαγόρευση έχει ήδη επιβληθεί στη δραστηριότητα της Ρωσικής Ορθόδοξου Εκκλησίας στο έδαφος της Ουκρανίας (αρθ. 3 του νόμου). Συνεπώς, η Βερχόβνα Ράντα (Βουλή της Ουκρανίας - σ.τ.μ.) χωρίς τη νόμιμη δικαστική διαδικασία, που προϋποθέτει τη διαφάνεια, τη συγκέντρωση και την έρευνα των αποδείξεων, τη συμμετοχή και τον διαγωνισμό των μερών κατά την εκδίκαση, διευθέτησε το ζήτημα σχετικά με την απαγόρευση της δραστηριότητας της μεγαλύτερης χριστιανικής ομολογίας, κηρύσσοντάς την «ιδεολογική συνέχεια του καθεστώτος του κράτους - εισβολέα, συνεργό των στρατιωτικών εγκλημάτων και των εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας» (παρ. 1, αρθ. 3 του Νόμου). Αυτή η πρωτοφανής αρχή, που εξευτελίζει την αξιοπρέπεια εκατομμυρίων πιστών, δεν έχει ανάλογο ούτε στο διεθνές δίκαιο, αλλά ούτε και στη νομοθεσία άλλων κρατών.

Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι η απαγόρευση της δραστηριότητας ενός νομικού προσώπου είναι το έσχατο μέτρο παρεμβάσεως, του οποίου προηγούνται σε μια δημοκρατική κοινωνία οι προειδοποιήσεις, τα πρόστιμα και άλλες διοικητικές κυρώσεις. Όλα αυτά τα μέτρα επίδρασης αγνοήθηκαν κατάφωρα από τον Ουκρανό νομοθέτη, ο οποίος επέλεξε την ακραία μορφή παρέμβασης στη ζωή των θρησκευτικών κοινοτήτων.

Ο υπ' αριθμ. 3894-ΙΧ νόμος έρχεται σε αντίθεση με το άρ. 35 του Συντάγματος της Ουκρανίας, σύμφωνα με το οποίο οι θρησκευτικές οργανώσεις είναι διαχωρισμένες από το κράτος. Αυτή η συνταγματική αρχή προβλέπει την απαγόρευση της παρεμβάσεως του κράτους στη δραστηριότητα των θρησκευτικών σωματείων, όπως αναφέρεται στο άρ. 5 του από 23^{ης} Απριλίου 1991 υπ' αριθμ. 987-ΧΙΙ νόμου της Ουκρανίας «Περί ελευθερίας της συνειδήσεως και θρησκευτικών οργανώσεων».

Η αρχή της «μη παρεμβάσεως» δηλώνει κυρίως το αυτόνομο των θρησκευτικών οργανώσεων ως προς τα θέματα καθορισμού της οικείας αυτών ιεραρχικής δομής, του ορισμού (εκλογής) των ηγετικών οργάνων τους. Οι αρχές του διεθνούς δικαίου ευθέως και ρητώς κατοχυρώνουν το εν λόγω δικαίωμα των θρησκευτικών οργανώσεων. Εν τούτοις, αυτό το δικαίωμα παραβιάζεται κατάφωρα από τον υπ' αριθμ. 3894-ΙΧ νόμο, ο οποίος επί απειλή διαλύσεως εξαναγκάζει την Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία να τροποποιήσει την οικεία αυτής ιεραρχική δομή για τυπικούς λόγους «σύνδεσης» με τη Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία. Μάλιστα, η ενότητα β' του νέου νόμου εισάγει την επαίσχυντη διαδικασία των δημοσίων προφορικών ή γραπτών δηλώσεων των επικεφαλής των θρησκευτικών κοινοτήτων με τις οποίες παραιτούνται της ανέκαθεν ιεραρχικής υπαγωγής, που κατοχυρώνεται στους εκκλησιαστικούς κανόνες.

Ο υπ' αριθμ. 3894-ΙΧ νόμος συμπληρώνει τον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας της Ουκρανίας με την αρχή, σύμφωνα με την οποία σε περίπτωση διάλυσης της συνδεδεμένης με τη Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία θρησκευτικής οργάνωσης, η περιουσία που της ανήκει ως ιδιοκτησία μεταβιβάζεται στο κράτος. Ταυτοχρόνως, το άρ. 9 του νόμου της Ουκρανίας «Περί εκμισθώσεως κρατικής και δημοτικής περιουσίας» έχει συμπληρωθεί με την αρχή, που επιβάλλει στα κρατικά όργανα να καταγγέλλουν πρόωρα τα συμφωνητικά δωρεάν χρήσεως ή μισθώσεως με τις θρησκευτικές οργανώσεις, που έχουν χαρακτηριστικά σύνδεσης με τη Ρωσική Εκκλησία. Εμπράκτως, ο νέος νόμος προβλέπει την εθνικοποίηση της περιουσίας των θρησκευτικών οργανώσεων της Ουκρανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας σε περίπτωση εάν αρνηθούν να αλλάξουν την ιεραρχική τους υπαγωγή.

Οι κανόνες του υπ' αριθμ. 3894-ΙΧ νόμου είναι συγκρίσιμες με το από 5^{ης} Φεβρουαρίου 1918 Διάταγμα του Συμβουλίου των Λαϊκών Επιτρόπων «Περί διαχωρισμού της Εκκλησίας από το κράτος και του σχολείου από την Εκκλησία», το οποίο στέρησε από τις θρησκευτικές οργανώσεις τα δικαιώματα του νομικού προσώπου και ανακήρυξε «κληρονομία του λαού» την περιουσία που τους ανήκε. Η υιοθέτηση του Διατάγματος που παραβίαζε κατάφωρα τα δικαιώματα των πιστών, οδήγησε σε αιματηρή σφαγή, που προκλήθηκε από το καταναγκαστικό κλείσιμο των ναών, την μεταβίβασή τους σε εκπροσώπους της σχισματικής ομάδας που είχε δημιουργηθεί από το αθεϊστικό κράτος, την κατάσχεση της εκκλησιαστικής περιουσίας. Ακριβώς σε αυτές τις επιπτώσεις δύναται να οδηγήσει και ο υπ' αριθμ. 3894-ΙΧ Νόμος.

Επίσης, να επισημανθεί ότι δεν ευσταθούν οι λόγοι διάλυσης των θρησκευτικών οργανώσεων, που προβλέπονται από τον εν λόγω νόμο. Έτσι, σύμφωνα με το άρ. 5 του νόμου, μια θρησκευτική οργάνωση υπόκειται σε διάλυση σε περίπτωση προπαγάνδισης της ιδεολογίας του «ρωσικού κόσμου», η οποία με τη σειρά της ορίζεται από τον νέο νόμο ως «ρωσικό νεοαποικιοκρατικό δόγμα», που έχει ως στόχο μεταξύ άλλων και την «διεύρυνση του κανονικού εδάφους της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας πέραν των συνόρων της Ρωσικής Ομοσπονδίας». Ο νομοθέτης αντιμετωπίζει στην πράξη τη διάδοση των θρησκευτικών πεποιθήσεων ως κριτήριο διάλυσης της θρησκευτικής κοινότητας.

Η εφαρμογή των διατάξεων του υπ' αριθμ. 3894-ΙΧ νόμου ανατίθεται κυρίως στο κρατικό όργανο

της εκτελεστικής εξουσίας, που ασκεί την κρατική πολιτική στον τομέα της θρησκείας. Το εν λόγω όργανο, βάσει των διατάξεων του νέου νόμου όχι μόνον διαπιστώνει ότι η θρησκευτική οργάνωση είναι συνδεδεμένη με τη Ρωσική Εκκλησία, αλλά επίσης και συντονίζει «τις σχέσεις, τις επαφές και την επικοινωνία» των θρησκευτικών κοινοτήτων της Ουκρανίας με το Πατριαρχείο Μόσχας. Συνεπώς, αναβιώνει στο έδαφος της Ουκρανίας ένα κατάλοιπο της σοβιετικής εποχής – ο ειδικός κρατικός θεσμός επί των υποθέσεων των θρησκειών, ο οποίος κατά τα χρόνια της αθεΐας και των διώξεων της Εκκλησίας συντόνιζε τον διορισμό των ιεραρχών στους θρόνους, ασκούσε λογοκρισία των εκκλησιαστικών εκδόσεων, κανόνιζε τη λειτουργία των ιερών ναών μέχρι την έκδοση αδειών καμπανοκρουσίας. Η ανασυγκρότηση ενός τέτοιου οργάνου αποτελεί απόδειξη της υποβάθμισης της ουκρανικής νομοθεσίας σχετικά με την ελευθερία της συνειδήσεως.

Θέτοντας εκτός νόμου τη Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία η ουκρανική κυβέρνηση έρχεται γενικότερα σε απευθείας σύγκρουση με το πλήρωμά της, λησμονώντας ότι είναι αδύνατο να απαγορευθεί η δραστηριότητα της Εκκλησίας ως ομολογίας, επειδή το καθεστώς της καθορίζεται πρωτίστως από τις θείες διατάξεις και δευτερευόντως από την κρατική νομοθεσία.

Μια πηγή: <https://mospat.ru/gr/news/92416/>